

Rok President Thomas S. Monson

Mu Fal'eg i Gonopiy e N'en ni Ga Be Rin'

Nap'an ni gadaed ra sap ngak Yesus ni Wo' rodaed ma nap'an ni gadaed ra leak e gin nike yaen riy, ma rayog ni ngad sulod nib fel' rogon ngak e Chitamangdaed nu Tharmiy.

Pi walageg nib t'uf rog, rib sobuta-n'ug ni gube sak'iy u pow'chmed ko kadbul ney. Gube ning e mey-bil rom nge mich ni fan ngog napan ni nggu weliy ngom e mulwol rog.

Gadaed be tabab nag ba chuur ni rib falel' ma ba ga'fan nap'an ni kad digeyed e gin tafen e ya'el kad baed ngaray nga fayleng ni бага' nib sug ko magawon. Fan daed u dakean e fayleng e ngeyog e dowef nge yil ngodaed, ngeyog ni nge buch e n'en ni kemus ni ra buch ni gadaed ba palog rok e galabthir rodaed u tharmiy, man guy fa'anra gadaed ra fol ko pi motochiyel. U lane Babyor rok Abraham, bin dalip e guruy gadaed be bi'eg: "Ma dagew ngoraed nga m'on, ni ngan guy fa'anra yaed ra rrin' gubin e pin'en nike yoeg Somoel ni Got roraed ni ngar rrin'ed."¹

Nap'an ni kad baed nga fayleng, ma un fare tawa'ath ngodaed rok Got nib falel'—mu'un e agency rodaed ngay. Bukun e biyu' e kanawo' ni kan

pi' ngodaed ni ngad dugliyed rodaed. Uroy ma gadaed be fil e pin'en nibe buch ko tin momaw' ban'en. Gadaed be nang e tin man gil nge tin kireb. Gadaed be nang e n'en nib mugnin nge n'en nib athibthib. Gadaed be fil ni pin'en ni yibe dugliy e be yoeg e gi ni ngadaed ra aw ngay.

Mich u wun'ug ni kad digeyed e Chitamangdaed ni ri gadaed ba adag ni ngad suled Ngak, ngeyog ni nge yag e tawa'ath nike tunom nag ni fan ngodaed ma gadaed ba adag. Demt-rug nikan pag daed ni ngad pir'eged ma gadaed leak e ra kanawo' nem ni ra fek daed ngad suled ko Chitamangdaed nu Tharmiy, dani pi' daed ngaray ni dariy e kanawo' nge n'en ninge gagyeg nag daed. Machane, ke pi' e pi talin murwel nib tu'uf rodaed, ma ra ayuweg daed nap'an ni gadaed ra ning e ayuw Rok man athamgil ni ngan rrin' gelngin ni rayog rodaed ni ngan athamgil nge mada' ko tomur me yag e yafas nib manemus.

Ra nge ayuweg daed ma bay e pi thin rok Got nge Faak ni ran pir'eg u lane pi chep nib thothup rodaed. Bay e pin'en nike yoeg nge pin'en nike machib e pi profet. N'en ni tha'abi ga'fan, kan pi' e kanawo' ngodaed ni tha'abi mangil ni ngad laked—ni wo' rok Somoel nge Tathapeg rodaed, ni Yesus Kristus—ma kan noeg ngodaed ni ngad laked e binem wo'. Ke ga'ar Tathapeg: "Moy, mu lakeg."² "Pi murwel ni kam guyed gag ni kug rin' e ngam rin'ed."³ Me fith ba duwer, "Ba mit i mang gidii' e ngam boeded?" Me fulweg ni ga'ar, "Rug ni ga'ar ngomed, ngam boeded gag."⁴ "Ke pi' e kanawo' ma ke gagyeg nag e kanawo'."⁵

Nap'an ni gadaed ra sap ngak Yesus ni Wo' rodaed ma nap'an ni gadaed ra leak e gin nike yaen riy, ma rayog ni ngad suled nib fel' rogon ngak e Chitamangdaed nu Tharmiy man paer rok nib manemus. Ke ga'ar fare profet Nephi, "Fa'anra dabi athamgil bee' nge mada' ko tomur, ni nge leak wokon facha' ni Fak fare Got nib fos, ma dabiyoug ni nge thap."⁶

Reb e ppin, ra reb e ngiyal' nima yoeg e n'en nike buch rok nap'an nima yaen ko Nam nib Thothup, ma ga'ar, "Gu waen ko gin nike yaen Yesus riy!"

Ke un ko gin ni paer nge gin ni nggki fil Yesus ban'en riy. Sana ke sak'iy nga dakean fare malang ni ngki sak'iy riy fa sap ko fare burey ni i sap ngay. Pin'en nike buch, roraed, e rib falel' ngak, machane be yaen ko gin ni yaen Yesus riy e dani ga'fan ko bin ni ngan yaen rogon nike yaen. Ngam rin' mang ke rin' nge ngam fol nag wo' rok e ba ga'fan ko ni ngam maen

e kanawo' ni ke yaen u dakean e buut' u fayleng.

Nap'an ni non Yesus ngak ba pumo'on nib fal'ab ni ga'ar, "Moy, mu lakeg,"⁷ Dani leam nag ni fare pumo'on nib fal'ab ni nge laek u dakean e burey nga but nge lane binaew.

Dani t'uf ni ngad dared u dap e l'ay u Galilee fa fithik e burey u Judean ni ngan yan ko gin ni ki yaen Yesus riy. Gadaed gubin ma rayog ni ngad dared ko gin ni ke yaen riy nap'an, nibay e thin Rok u teldaed, Kan Thotup Rok nibe suguy gumircha'daed, nge pin'en nike fil nibe gagyeg nag e yafas rodaed, gadaed be dugliy ni ngad laked napan ni gadaed be yaen u yafos ney. Wo' Rok e be gel' e kanawo'. Ke ga'ar, "I Gag e kanawo', me gag e tin riyul, nge me gag e yafos."⁸

Nap'an ni gadaed ra guy e kanawo' nike yaen Yesus riy, ma gadaed ra guy nike yaen u fithik bukun e magawon ni ka gadaed be yaen u fithik u lane yafos.

Boed ni, yaen Yesus nike kirbaen'. Demtrug nike kirbaen' ni bukun yay, ma reb e n'en ni buch e kari kirbaen' ko yu Jerusalem nap'an ni ning e machib rok u fithik e gidii'. Bitir rok Israel e kar siyeged e ayuw ni ke pi' ngoraed. Nap'an ni sap ko fare donguch bayni digey ni nge kireb, me sug ko kirbaen'. U fithik e kirbaen' me ga'ar, "Jerusalem, Jerusalem, kam thang e pogofan rok e pi profet, ma kam malangnag e pi'in ni l'oeg-rad Got ngar feked e thin rok i yib ngom! Nge gaman e in yay ni kug guy rogon ni nggu kunuy urngin e girdi' rom, ni bod ba alabal ni chugumiy pifak nga tan pon, machane da mpageg nggu rin!"⁹

Ke yaen Yesus u fithik e lumel. Lucifer, facha' nib kireb, e gerngiy gelngin ni rayog rok, thin rok ni salap l'ugun, nibe baen nag napan nibe fast u lan aningeg nge ragag e rran nge ragag nge aningeg e neap. Dani motoyil Yesus, machane, i siyeg gubin e lumel. Thin rok ni tuluf e ga'ar: "Satan, mman ngam chuw."¹⁰

I yaen Yesus u fithik e amith. Leam

nag yu Gethsemane, gin ni "ke magawon . . . ma athuw u downgin e boed yu mey i racha' ni be map nga but."¹¹ Ma dariy bee' ni rayog ni ngan pagtilin e gafgow ni tay u dakean e kruth.

Ra bagdaed ma ra yaen u fithik e kirbaen', sana bachan ban'en nike m'ay, gelngiy nike kireb rogon i murwel ngay, pin'en nike mel'eg e cha' nib tu'uf rodaed, fa n'en ni kad mel'eged rodaed. Fithik e lumel e kura buch rodaed. Gadaed be bi'eg ko guruy ni raliw' nge mereb ko fare Doctrine nge Covenants : "Ma ngari tu'uf ni fare mo'oniyan' e thingari baen nag e bitir u fayleng, fa danga' ma dabyog ni ngar cheg gaed."¹²

Ka gadaed ra yaen u fithik e amith. Gadaed, ni pi tapigpig, e dabiyyog ni ngad cheg gaed ngak fare Masta, nike chuw u fayleng ni kemus ni tomuren e amith nge gafgow.

Nap'an ni gadaed ra pir'eg e kanawo' rodaed nib kirbaen', machane, ku rayog ni ngad pir'eged e falfalen'.

Gadaed, ni bay Yesus rodaed, e rayog ni ngad dared ko kanawo' ni yibe fol. Gathi gubin ngiyal' ni ra moem, machane di paged nge boed e n'en nike yoeg Samuel: "Musap, ra ngan fol e ba mangil ko miligach, ma ngan motoyil ko bin ni sugsug ko pi ram."¹³ Tafiney dad ko n'en ni ra buch ko tomur napan ni ran togopluw e kalbus nge yam', ma tawa'ath ni yibe fol e yafas nib manemus.

Gadaed, ni boed Yesus, e rayog ni ngad dared ko kanawo' ko pigpig. Yafos rok Yesus e boed e magal nib ga' ram'en u fithik e fale' e napan ni Ke machib ngak e gidii'. Ke pi' gelngin e cha' ni dabyog ni nge yaen, gol nag e ma'aw, ke gol nag e beling.

Ke yaen Yesus e kanawo' ko meybil. Ke fil ngodaed rogon ni ngan meybil ni pi' ba meybil ni rib mangil nikan noeg e Meybil rok So-moel ngay. Ma mini' e rayog ni nge pagtilin e meybil Rok u Gethsemane: "Machane gathi tin nib m'agan'ug ngay e ngam rin', ya tin nib m'agan'um ngay."¹⁴

Kureb e wo' ni pi' Tathapeg ngodaed e bay u taban buguli pa'

daed, ni ran pir'eg u lan fapi chep ni thothup. U lane machib Rok u Mount, me yoeg ngodaed ni ngad murunguy gaed, sobutaen', mat'aw, bi'ech u lan gumircha'ey, man mang e gidii' nima pi' e gapas. Ke yoeg ngodaed ni ngad athamgil gaed ngad sak'iy gaed ko tin nib mich u wun' daed, demtrug fa'anra yibe gafgow nag daed. Ke yoeg ngodaed ni ngad paged fare magal rodaed nge mat ya ngeyog ni nge guy boech e gidii' mar adaged ni ngar tayed fan e Chitamangdaed nu Tharmiy. Ke fil ngodaed ni ngad bi'ech gaed ko leam rodaed nge mang ngad rin'ed. Ke yoeg ngodaed ni rib ga'fan ni ngan cha'riy e pi fale' u tharmiy ko bin nu fayleng.¹⁵

Yaad Rok e be fil u fithik gelngin nge mat'won. Ko fare yaad rok fare Samaritan nib mangil, ke fil ngodaed ni ngad tu'ufeg gadaed ma gadaed ayuweg e picha'an ni bay u to'oban daed.¹⁶ Yaad Rok ni mornga'agen e tin ni yib cheg riy, ke fil ngodaed ni ngad cheg gaed ngad athamgil gaed ngarin cheg gaed riy.¹⁷ Ko fare yaad ni mornga'agen e saaf nike yan nga biyang, ke yoeg ngodaed ni ngad dared ngaad ayuweged e picha'an nikar chuw gaed ko fare kanawo' ma dakir pir'eged e kanawo' roraed.¹⁸

Nap'an ni gadaed ra athamgil ngan tay Kristus nga lukngun e yafas rodaed ni ngan fil e pi thin Rok, man fol ko pin'en nike fil, man yaen ko gin ni yaen riy, ma ke dugliy ni ra share nag fare yafos nib manemus ngodaed ni yim' ni ngeyog. Dariy ban'en nib ga' ko biney, ni thingar di mel'eged ni ngad adaged e n'en nibe yoeg man mang pi gachalpen man rrin' e murwel Rok u lane yafos rodaed. Dakuriy ban'en, dariy reb e n'en niran mel'eg, ni rayog ni nge n'anggin daed ni boed ni rayog Rok.

Napan ni gura leam nag e picha'an ni ri yaed be gay rogon ni ngan leam e wo' rok Tathapeg ma kar raned ko wo' Rok, me yib nib fel' rogon ko tafiney rog fithngan Gustav nge Margarete Wacker—l'agruw ni' ni yow boed Kristus. Yow l'agruw ni yow bee' u German ni kar ranow ko ban ngeak

u Canada, ma ku mada' nag row napan ni kug pigpig ni guba mission president urom. Brother Wacker e ma murwel nima puy piyoloelgen e gidii'. Mus ni dani yo'or e n'en ni rayog ni ngar rrin'ew, ma yow be share nag gubin ban'en ni bay rorow. Dani fal' wa'athan row ko bitir, machane yow ma duruw'iy gubin e picha'an nima yib nga tabinaew rorow. Pumo'on nge ppin ni yaed ba cheg ko skul e raned ko ra gali cha'aney ni yow ba sobutan', ni yow ba tapigpig rok Got mar tew nib fal' wa'athan row fa'anra rayog ni ngar pirew u pow'chen raed ni reb e awa.

Rogon ya'an row e ba fel' rogon, machane thin rorow u mariken e rib momaw' ni ngan nang fan, tabinaew rorow e ba dani fal'ifal' ya'an. Dariy e karo rorow fa t.v., dariy ban'en rorow ni ra sap e n'en nu fayleng ngay. Machane ma yib e gidii' nga

langan e maab rorow ni ngeyog fare kan thothup ni bay urom. Tabinaew rorow e tharmiy u fayleng, ma fare kan thothup ni bay rorow e rib gapas nib mangil.

Ku rayog ni ngeyog e binem e kan thothup ngodaed man share nag ko fayleng nap'an ni gadaed be yaen ko kanawo' rok e Tathapeg rodaed man fol ko wo' rok ni rib mangil.

Gadaed be bi'eg u lane Proverbs nibe ga'ar, "Mu fal'eg i gonopiy e n'en ni ga be rin'." ¹⁹ Nap'an ni gadaed ra rrin', meyog e mich ngodaed, nib mu'un e n'agan' ngay, ni ngan yaen ko gin ni yaen Yesus riy. Dabi marwaer laniyan'daed ni gadaed bay ko kanawo' ni ba adag e Chitamangdaed ni ngad laked. Pi wo' rok Tathapeg e ma pi' e ya'an gubin e pin'en ni gadaed be rrin', ma pi thin Rok e ma pi e wo' ni ra gagyeg nige. Kanawo' Rok e ra fek daed

nga tabnaew nib fel' rogon. Aygi mang e biney e tawa'ath rodaed, ni gube meybil, u dakean fithngan Yesus Kristus, nib t'uf rog, ni guma pigpig ngak, ma gube micheg nag, amen.

NOTES

1. Muguy ko Abraham 3:25.
2. Luke 18:22.
3. 3 Nephi 27:21.
4. 3 Nephi 27:27.
5. Eliza R. Snow, "How Great the Wisdom and the Love," *Hymns*, no. 195.
6. 2 Nephi 31:16.
7. Luke 18:22.
8. John 14:6.
9. Luke 13:34.
10. Matthew 4:10.
11. Luke 22:44.
12. Muguy ko Doctrine and Covenants 29:39.
13. 1 Samuel 15:22.
14. Luke 22:42.
15. Muguy ko Matthew 5: 6.
16. Muguy ko Luke 10:30-37.
17. Muguy ko Matthew 25:14-30.
18. Muguy ko Luke 15:4-7.
19. Proverbs 4:26

Tafnow ni fan ko Rran Rodad

Tabab ko October 2014 nga mada' ko April 2014, pi lesan ko Melchizedek Priesthood ngeRelief Society ko bin aningeg e Madnom e thingar ni fal'eg rogon ko ta'areb fa ba yo'or e numon nikan pi' ko general conference ko October 2014. Ko April 2015, pi numon e rayog ni ran mel'eg ko bin general conference ko October 2014 fa April 2015. Pi president ko stake nge district e thingar ri mel'eg ko bin ngan e pi numon e ran murwel ngay ko gin ni yaed bay riy, fa yaed ra pi' e biney e murwel ngak e pi bishop nge pi branch president.

Pi numon ney e bay (ni bukum e sabathin) ko conference.lds.org

Rok President Dieter F. Uchtdorf

Bin L'agruw e Counselor u lane Bin Somm'on e Presidency

Mich ni Ngeyog ko Tamilang nge Riyul'

Mich rom ko fare tamilang nge riy'ul' e gathi kemus ni ra tawa'ath nigem nge pifakam u roy ko biney e yafas, machine ra un ngom ko yafas ni manemus.

Boed e yaap' ko sikuki, Kug changag bo'or yay e awa u dakean e nam nge daay nap'an fare talmor e nap'. Yaliy fare tamilang u lane lang ngwan ko winda, baga' ni fare maguleng, bo'or yay ni ma ga' owcheg ngay nge galngin e sumiy— ku Got e pi chep nib thothup nibe weliy ni boed "Nam ni dariy' e numba riy'."¹

Nap'an buchu'uw reb e duuw kafram ma bo'or e gidii'en e tu'uf ni maguleng rodad u tharmiy e kemus ni aram e tharmiy u fayleng.² Yad ma lam nag ni gubin ban'en u dakean e fayleng e baga' ni dariy' fan, dan un lamang—dakuriy', garbeb, nge dariy' ko tu'uf, tamilang, nge yafas.

Boed tilgiy ni bo'or ni ke falel'—un e tilgiy ni rayog ni ngak fek nga lane tharmiy u lane lang—gidii'en e tu'uf e tabab gad e kol fal'ngin, ku'eritay ranang faned fare riy'ul': fare tharmiy e bo'or ban'en riy' nib ga' dan i nang boech e gidii' ni kafram, ni fare tharmiy e ba sug ko numbra ni dabi yog ni ngan the'eg, dabi yogi lamnag

nib palog rodad, urning ni bay ra'ay i biyu' ko tu'uf³

Langin e chi ngiyal' nem, nangfan rodad ko fare tharmiy e thil ni manemus.

Daba' rayog ni ngad guyed boech e pi tu'uf ney nib palong u tharmiy.⁴

Gadad manang ni yad bay u rom. Kar pired u rom ni ke nu nap'an.

Machane u mo'on gidii' ni fil'eg gelngin rayog ni ngan ulnguy e tamilang ngan fek a pi tharmiy ni nge yog ni ngan guy, gadad e dan i mich u wan'uy ngay ni ra buch.

Fare ga' ni ga' ko fare tharmiy e dani thil, machane ngodad ni ngad guyed ma nangfan ra riyul' ney e ri thil nib gel. Nge re tamilang nem nib gel, gidii' e ni dag ngorad fare fal'ngin fare sap ni ud lam nged ni dabi m'ag.

Moma' Ngodad ni nge Mich u waen' dad e tin Dabiyog Ni Ngad Guyed.

Ku woed ni ngam sul ngam malekag ngiyal' nge yog ni ngam sabathin ngak e pi gidii' ni ki moy biyu' fa

ra'ay e duw kakrom. Ma lam nag ni ngam weliy' ngorad boch ban'en e chiney ni ke thil ko techonology ni gur nge gag e kad fekw e yap riy' e daba'. Woed dragon, mang e ra lamnag e pi gidii' ney ngodad ni fa'an gadad ra yog ngorad sikuki nib ba' ga, stof, nge massin ni bay e thin riy', nge kachido ko pi bitir rodad ni baga' ni gadad ma dag ngak biyu' e gidii' u dakean e ra fayleng ney?

Boch e ra michuwaen' ngodad. Boech e ra kakrang, dubun, fa par ni dabi yog ban'en fa oloboch ngodad. Boch e ra'i lamnag, nangfan, nge tin riy'ul' ni be mug ni gadad e ke fek dad nga wuru' e kanawo', alily, fa ba yayawol. Yad ra yog ngodad ni gadad be dag e kanawo' ni dani fel' ngak boch e gidii'.

Machane riyul', pi gidii' ney e yad e kireb rodad. Bay ni yad be yog e thin nib pulluw nge riyul' Yad be tharmiy ni nen ni yad be tafiney nag e ba pulluw nge riyul. Machane yad e dani mom ngorad ni ngar guyed fel' rogon ni bachane thil ko tamilang nge riyul' rodad.

Fare Michinag ko Tamilang

Aragon ku woed ngonglan e gidii' ni ma lam nag ni gadad ba mata'aw nap'an e ba tagan rodad. Nge fa'anra aragon kanwa'en, mang thapeg e bay ni fan dad? Gadad pluw ni ngad mamiy u dakean fare day ni mgagawon, mornga'ag, fare booch ni dani gaman e bo'uw ni kad toyed.

Ku rayog ni ngan peri'eg e riy'ul'?

Fare fan ko thin rog e nge weliy' fare flaflaen' ko thin ko fare Got ni Ir—Fare Somoel ko Ulung ni manang e gubin e riyul'—ke pi' ngak fapi bitir

Rok fare mich ni yad e rayog ni ngar nanged e tin riyul'.

Wenig mu lam nag fare fel'ngin ko re micheg:

Fare Manemus nge Gaa' Got, fare Tasunmiy ko re fayleng nib ga', ra non ko pi cha' ni raned Ngak u fithik e la'agaen' u gumircha'ey nge u fithik e yul'yul'.

Ir ra non ngorad u malikay, saap, tafiney, nge thamtham.

Ir ra non u bang ni dabiyog i thag nge ra mu'ug ko gidii' ni rin' ni ragon. Ir ra pi' ngorad fare kanawo' nge fulweg ko fapi' yafos rorad.

Aragon, bay picha'en ni ra ma karang nge yog boch ban'en ni dabiyog, ni fa'an bay e Got, Ir bay boch ban'en niba ga' fan ni nge rin ko bin ba'aray ni nge matal ko meybil ku bee'.

Machane gube yog ngom: Got ba t'uf rom. Ir ra matal, nge Ir ra fulweg e duwer ko tin ni danmu nang. Fare fulweg ko pi meybil rom e ra yib ko kanawo' Rok nge e ngiyal' Rok, nge ere, ga ba t'uf ni ngam nang mag matal ko Pi thin rok. Got ba'adag gur ni ngam pir'eg kanowo' ni nge sulem nagk, nge fare Somoel e kanawo'.⁵ Got ba'adag ni ngam nang Fak Rok, Yesus Kristus, ngam ri' gelngin fare gapas nge falfalen' ni ma yib ni yibe lek ko kanawo' ko fare gachalpen.

Pi fagar, bay reb e kanawo' nib kiki'iy ni ran mruliy, ni ra buch ko Got, kan piri'eg ko babiyor ni kakrom ko pi chep ni thothup ni bay fel'ngin ko pumo'om, pin, nge bittir ni nge tay ko sikeng.

Somm'on, gur ngam gay fare thin ku Got Be yip' fan ni ngam be'eg fapi chep ni thothup nge fill fapi thin ni kakrom nge thin chiney ko profet ko tin chiney ko fare sulweg ko gospel ku Yesus Kristus—gathi ngan rin' ni nge chuw e thin riy' fa moning machane rin ni ngin piri'eg e riyul'. Tafiney nag e pin'en ni gara thamiy, mag fal'eg rogon lanin'um ni nge thap e riyul' ngom.⁶ "Mus ni dakiryag ni an'um ni nge mich u wun'um, mpag e ra n'ey nge murwel rom . . . ngeyog ni ngam pi' tigil ko [thin rok Got]."⁷

Migid, gathi ngarum finey, lamnag, mag athamgil ni dariy e murus ni nge mich u wun'um,⁸ nge pinning e magari gelngin fani murnguy fare Somoel ko fapi bitter ko nap'an ku Adam nge daba'ney e ran nibe pi' e profet, tathogthog, nge yi'iy ni nge Pi Galasia nge ayuw ngodad pir'eg kanowo'an dad Ngak.

Dalip, mu ning ngak Chitmandad nu Tharmiy, u dakean fithngan fare Fak, Yesus Kristus, ni nge yog e riyul' ko fare Galasia ku Yesus Kristus ni Fan Gidii'en Got ko Tin Tomur e Rran nge dag ngom. Fith u fthik e l'agaen' u gamirche'em nge u fithik e yul'yul', mich u wun'um ngak Kristus.⁹

Kubay *aningeg* kanowo'en, ni pi ngodad fare Somoel: "Fa'an ra bay be' ni ra rin e muruwel ku [Got], i ir ra nang fare machib, fa'an ra ke yib ku Got, fa Gu be non rog."¹⁰ Reb e thin, nap'an gabe gay rogon ni ngam nang e riyul' ko yalan e ko fare taliw, gur e rib t'uf ni ngam par rorad. Mu tay e fare yalan ko fare taliw nge fare michib ko Galasia ko sikeng ko yafos rom. Mu rin' ni pilwan gamircha'em nge mich ngak Got.

Fa'an gara rin e pinn'ey, gur e bay fare mich ku Got— nibay ko thin Rok¹¹— ni ra dag ngom e pinn'em nib riyul' u dakaen fare Kan ni Thothup. Ra pi ngom e tamilang ni rayog ni ngam guy fithik e lumor nge mich nag fare riyul' ni dari be' ni ra nang fan urngin riy'.

Boech e rayog ni fapi kanawo' e ba momaw' fa dani ga' fan ni ngan lekey. Machane i Gag e gube yog ni re mich riy' ko fare thin ko fare Galasia ir e tha'bi ga' fan ni ra yog ngom in langin ere yafos ney. Gathi kemus ni ra tawa'ath nigem nge pow'iyem ko biney e yafos, machane ra yib fel'ngin ngom ko yafos rom ni manimus.

Fare Ban'en ko fare Thothup Rayog Ngan Nangfan Kemus dakean fare Kan niThothup

Gidii' ni luwan' e dani yog ni ngar nanged fan fare gubin ko fare fayleng, nge mada' ko ngiyal' ni nge mo'onog e gubin ni rayog ni ngan

sunmiy tamilang ni rayog ni ngan nang fan bo'or gangin e riyul'.

Fare Apostle Paul ke fil yilan dar mada' ni woed e lowan' nib thothup. "Fare pumo'on ni dani thap fapi ko fare Thothup rok Got," ka yiloy ko fare Korinth, "ni yad ba aliliy ngak ir: ku dabiyog ni nge nang rad, bachane dariy' fare thothup e palog."¹²

Ku reb e thin, fa'an ra gaba'adag ni ngam guy e thothup ni riyul', gur ba t'uf ni ngam muruwel ko bin mata'aw e fan e muruwel. Dabiyog ni ngam mub ngam nang fan fare thothup ni dariy' fan e tale muruwel.

Fare Somoel ke yog ngodad ko ran, "Tin ku Got e ba tamilang; nge cha'en ni ke thap e tamilang, maki rin'ku Got, thap nagk' bo'or e tamilang; nge ra magal nem ni be gel ram'en nge ram'en nge mada' ko ran ni tha'abi fel'"¹³

Fare yo'or gadad tolang nag gamircha'dad nge tafiney ngak Got, fare yo'or fare tamilang ni be maat nge dakean dugur rodad. Gubin ngiyal' ni gadad be gay nge fek fare tamilang, gadad be dag ngak Got ni kad fel'eg rogon dad ngan fek boch e tamilang. Sasaga'al, tin tokomo'on ni mathmath, talimar, nge palog e ke bi'ech, tamilang, ma nangdad.

Ku ta'ab ragon ko pow, fa'an gadad ra chuweg dad ko fare tamilang ko fare taliw, magal rodad ra tabaab i achig ra'en— gathi ta'areb e fa lane wik machane urngin e ngiyal'— mada' ko ngiyal' gadad ra sap nga tomur nge dabiyog ni ngad nanged fan ko mang fan ni fare galasia e ba riyul'. Pi luwan' rodad e ke woed ni darifan ngodad bachane ki'i moy nib tamilang e chiney e ke ta'athath, me ke palog.

Irray fan ni Paul e towasar ko fare thin ko fare galasia e ke aliliy ko picha'en ni dar rin' ban'en, "machane ngak [picha'en mini] e ke thap fare gelngin ku Got."¹⁴

Dariy' e Sikeng ko Gagiyog

Fare Galasia ku Yesus Kristus ni Fan e Gidii'en Got ko Tin Tomur e Rrantafen e gidii' ko gubin urning mit

e mich riy'. Bay boech gidii'en fare chongin fare Galasia ni mich rorad nge be yik' e tamilang riy' u langin rad. Boch e ku bay gay ragon ngar nanged fan ngorad. Fare Galasia ir e tabinaw ko gubin ni yin nga ta'abang, ku woed torngin fa longin ko fare mich riy'. Gumnang ni dairy e pow riy' ko maab ko pe' bay ni be yog, "Michaen' rom ngri tolang fan rayog ngam mub."

Fare Galasia gathi kemus ni fan e gidii' nib tipolo' machane fan gubin ni nge "yib ngak Kristus, nge yib tipolo' Ngak."¹⁵ Fare Galasia e fan e gidii' ni woed gur nge gag. Fare Galasia e tafan e mub nge chugul, gathi fan e ke'eg fa ogtharan. Tafan e gin rayog ni nge yog e pi gelngin, athamgil, nge ayuweg dad ni ngad lekeg fare nen ni gadad be lek ko fare tin nib mangil.

Lan fare tomur, gadad gubin ma malekag thapaged fare tamilang ku Got nge kanawo' ko gachalpen. Gadad dayma yog ku boch e gidii' ko urngin fare tamilang ni bay rorad; machane, gadad waldug nge athamgilyed gubin a tamilang nge mada' ko ngiyal ni ke tamilang, ga' ra'en, nge riyul'.

E Micheg ko Gubin

Pi' ngodad fare ga'fan gubin ngiyal' ma fare mich riy' gathi muruwel ko u minet, awa, fa u raan. Gathi ta'abiyay ma ke ma'. Fare muruwel ko kunuy fare thothup ko tamilang e murwel ni gubin ngiyal'.

Mich rom ko fare Fak ku Got nib fos nge Galasia Rok ni ke sulweg, Fare Galasia ku Yesus Kristus ni fan

e Gidii'en Got ko Tin Tomur e Rran, dani yib ni papay ni rogon ni gaba adag, machane gube micheg ngom: fa'an gara rin' e muruwel rom, ma ra yib.

Nge ni athap niba ma'ang'ang.

Gube pi' ngomed e mich ni fare thothup ni riyul' e ra sug nag gamircha'em nge fek fare tamilang ko fare ya'al. Ra dag ngom fare luwan' nibay fare fal'falan' nge gapas u tharmiy. Gag ku thamiy e pinn'ey ni ke yib ko fare gelngin ko fare Kan ni Thothup.

Woed fare thin ni kakrom ni cheliy, fare dan un weliy' wub ko fare Thothup ku Got ra buch ni garam yon' e tang ko fare tabayul ko t'ufeg,¹⁶ pug owchem nga tharmiy, mag ga' nag lamam ngam og nag e magar ko fare Got Tolang ko Gubin, Toffan rom, Athap rom, Ayuweg rom, Chitmam. Ke cheliy Tathapeg ni fa'an gara fith, ma gara pir'eg.¹⁷

Gube micheg ni piney e ba riyul'.

Fa'an gara gay e mat'aw ku Got, chiney ma ba'achig ra'en, danur sap ngay, ma palog orel ra yibi mu'ug, nangfan, nge chuchugur ko gamircha'em ko fare tamilang ko fare murnguy ku Got. Ma'ang'ang ko fare thothup nib ga', dabi yog ni ngan nang fan ni gubin nga owchey, ra yibi m'ug ngom.

Gube micheg ni pi thothup ko tamilang ney e rayog ni nge fek gubin e bittir ko Got. Ra tamilang nang e m'nay, re fos nang gamircha'em nge fal'falan' ko ran rom. Pi fagar rog, wenig dam son ni nge yog ngom nge gelngin ko fare mich ku Got nge muruwel rok ni rib fel', ta'ab ragon ko fare muruwel ko tamilang nge riyul'.

Mich rom ko fare tamilang nge riyul' e gathi kemus ni ra tawa'ath nigem nge pifakam u roy ko biney e yafas, machane ra un ngom ko yafas ni manimus, ko pi nam ni dariy' e tomur riy'. Ko piney ni mich u wun'ug ma ku digey ngomed nge tawa'ath rog u dakean fithngan Yesus Kristus, amen.

NOTES

1. Muguy ko Moses 1:33.
2. Muguy ko Marcia Bartusiak, *The Day We Found the Universe* (2009), xii. Gubin ngiyal' ma ga' owcheg ngay ni rayog ni nge fal' e thin tomur. Bochingiyal ma gadad ma lam nag ni bay gubin e thin ni riyul' ni bay u roy. Reb e kanawo': "Simon Newcomb, fare fel' lolgan u Mariken nge gubin u tharmiy u saga'al ko ragag nge mereb e duw, me peri'eg reb e nen' nib fel' ko 1887 ni 'ni'ir ma dariy' be' ni manang. . . ni be mu'ug niba papay ko lowan' rodad . . . Fare fulweg ko fare muruwel ni kari thap ngak e pi gidii'en e nang fan ko tharmiy e buchu'uw ni peri'eg ko tin ban'en ni kan mu' i peri'eg kafram" (Bartusiak, xv).
3. Riba tu'uf ni ngan lamnag Moses 1:33, 35 langin fare tamilang ko fare "chiney" ni kan peri'eg. Fare babyor ku Moses u langin fare Pearl of Great Price e ke mu'ug ko Profet Joseph Smith u lane June 1830, chuchigur mo'on Edwin Hubble ni yog e nen ni ke pat ngay ko palog nga tharmiy.
4. Muguy ko, ni woed rogon, Fare Hubble Heritage Image Gallery heritage.stsci.edu/gallery/gallery.html.
5. Muguy ko John 14:6.
6. Muguy ko 3 Nephi 17:3
7. Alma 32:27.
8. Muguy ko Doctrine and Covenants 67:3.
9. Muguy ko Moroni 10:3-5.
10. John 7:17; kam guy ko Psalm 25:14; John 3:21.
11. Muguy ko Doctrine and Covenants 82:10.
12. 1 Korinth 2:14.
13. Muguy ko Doctrine and Covenants 50:24.
14. 1 Korinth 1:18.
15. Moroni 10:32; kam guy ko Doctrine and Covenants 20:59.
16. Kumguy ko Alma 5:26.
17. Muguy ko Doctrine and Covenants 88:63.